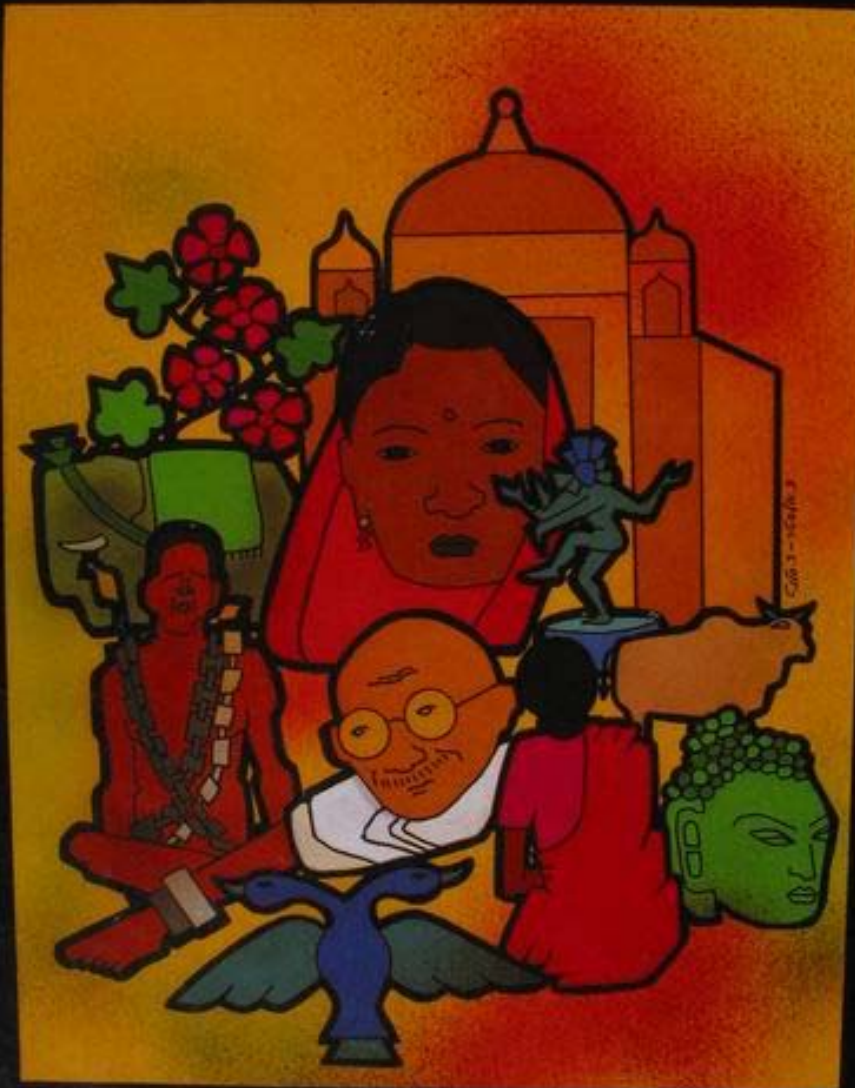

עזריאל קרליבך

הודו

יומן דרכים

אחד המסובים רצה כל הזמן לשסע אותי. ניכר היה, שדרכי מרתיחים את דמו. אך שכנו, צעיר ממושקף, עצר בעדו. ובעל-הבית, בחיוכו הסובלני של פילוסוף, הניד ראשו כלפי כאילו לעודדני.

"והנחשים?" אמר, "הרי הנחש הארסי קדוש עוד יותר מן הקוף! ויש גלילות, שבהם לא רק אסור לפגוע בנחש-הקוברה ובכל נחש עקלתון כשהוא בא לבית ופולט את ארסו, אלא אף חייבים להתקרב אליו ולהאכילו..."

"כן", אמרתי, "וגם הנחשים... וגם העצים אשר אתם סוגדים להם... האם אין כל זה חסר-טעם?"
אנשי הקבוצה, כולם הודים, נראו כנעלבים.

"עליכם לסלוח לו", אמר בעל הבית והצביע עלי, "הוא בא מארץ נחשלת מאוד. גם לנו בהודו, היו שבטים פרימיטיביים כאלה — לפני מאות בשנים, בעודנו יושבים בג'ונגל. אל תבואו עמו בדין. הוא אינו אשם. בארצו שלו עדיין אין ציוויליזאציה..."

לא כל המסובים ידעו מהיכן אני בא; ואף כשגילה להם בעל-הבית — לא כולם היו בקיאים למדי בגיאוגרפיה ובהיסטוריה, והוא צריך היה להסביר להם:

"תושבי ישראל שייכים לדת היהודית, שהיא משונה ומפגרת ביותר. יש להם ספר, שלא הגיע אל חלק-העולם שלנו — התנ"ך; ספר זה מתחיל בסיפור על בריאת העולם. יודעים אתם, כיצד מתארים הם לעצמם, שהעולם נברא? שבעה ימים טרח האל, וכרא תחילה שמים וארץ, וירח וכוכבים, ואחר-כך יבשת וימים, ואחר-יכן חיה ועוף, והכל למען גולת-הכותרת שלו, בחיר היצירה ומטרת כל היקום... ויודעים אתם, מי הוא אותו עליון מכל?"

איש מבין המסובים לא ידע. ניחשו, אך לא מצאו.

"האדם!..." אמר בעל-הבית בתרועה.

כולם פרצו בצחוק אדיר. הזקנים כרסם רעדה מצחוק, והצעירים גיחכו מבווישים כלשהו, כאילו סיפר מי בדיחה של ניבול-פה.
"אם-כן", שאלו, "למה נבראו הכוכבים, שאין לו לאדם כל תועלת בהם? חיי-חי. שהאדם אינו יכול לגור בהם? אא-אא... ואם העיקר הוא האדם — לשם מה כל הנשרים והברבורים, הינשוף והזרויר, העיט והקוקייה, התוכי ובת-היענה? ומה צורך בנמר ובזאב, ביחמור ובשועל,

היהודים

בכלב־הים ובליש? ובשביל מי הרי ההימאלאיה הגבוהים ואיי הים השוממים, ולשם מה צוקי סלעים ויערות־עד — מה טעם עולם ומלואו? מה? היכן השכל וההיגיון?"

בעל־הבית נתחייך חיוך רחב.

"ההיגיון," אמר, "פשוט מאוד. הם המציאו לעצמם את האגדה הזאת, כדי שיוכלו לעשות ככל העולה על שרירות לבם. כדי שיוכלו לדרוף אחרי תאוותיהם בלא כל רסן. הם אמרו שהאדם הוא תכלית הבריאה, כדי שיהא לו צידוק לדרוך על כל היצורים, להתאכזר לכל היקום, לשעבד לעצמו את כל אשר עיניו רואות, להשמיד להנאתו מכל הבא לידו, — שכן הכל נחות־דרגה לגביו, הכל נוצר רק למענו, עולם נבנה על מנת שהוא יהרוס אותו... הוא שאמרתי — פראים..."

המסופים הסתכלו בי בתימהון, מעורב ברחמנות ובפחד.

"והם גם חיים לפי אמונה תפלה זו?" תמה זקן אחד שלא יכול, לא רצה להאמין.

"חיים גם חיים," נענה ידידי והתאנח, "נוטלים כל דבר המזדמן להם, ומעריכים אותו רק לפי מידת יכולתם לקחת את החיים ממנו, למען יחיו הם ביתר נוחיות... כן, כל דבר, כל דומם, כל עץ, כל נהר..."

"מה? גם נהרות?"

"כן, גם נהרות; אין הם יודעים, שיש רוח גם בהם. סבורים הם, שכל רוח אשר הם אינם מבינים אותה, שאינם יכולים לשוחח אתה בטלפון — אינה קיימת; סבורים הם שהעולם כולו — מת. אין בו נשמה." — עתה גם הצעירים מנענעים בראשיהם. לא ייאמן! דרגה תרבותית נמוכה עד כדי כך...

"אולם מה הם עושים לגבי החי? לגבי הפרה והקוף והפיל והכלב והחתול והתרנגול? לגבי כל היצורים שבעליל הם דומים לאדם, שהם מתנועעים כבני־אדם לפי רצונותיהם, מזדווגים ומולידים לפי תחושתם, מביאים מאכל לפעוטיהם מתוך אהבה, מחפשים טרף, בוכים, צוהלים, משחקים... הן כאן לא יוכלו לטעון, שאין נשמה, או שאין להם חלק בבריאה, בכל עשב הגדל בשדות ובמים הקולחים בנחלים ובצל העצים... כאן לא יוכלו להכחיש, כי העולם קיים גם למען חיים אחרים מלבד חיי אדם!"

"אבל הרי אמרתי לכם," בעל־הבית כמעט גער בהם, "שהם חונכו

כולם לראות את עצמם אדונים לכל חי! כל שעומד בדרכם — נהרג. כי הכל מתחת להם... אין קרוב להם עלי אדמות... אין שווה להם...
 "אם כן, ממטירים הללו מאה שאלות, "מאמינים הם בהפקר? ואין אדם צריך להתהלך על בהונות רגליו בקרב הטבע, ולהיזהר שמא ייטול ממנו יותר מדי? משמע, הם פשוט אוכלים את החי? זוללים את הזולת? בולעים עולם ומלואו?"

"גרוע מזה, המשיך ידידי הפרקליט בסיפור הזוועות, "יש אצלם המשמידים עולם לא מתוך רעב ותיאבון, לא כדי לשבוע ולקיים את עצמם — אלא לשם משחק בלבד. מעין שעשוע אכזרי כזה: לחזות באבדן הבריאה..."

"זו עלילה, שיסעתי אותו, "אין אצלנו כדבר הזה. אכן אנו מבערים רמשים וחיות המחבלים במטעינו, אך רק מתוך התגוננות ומלחמת-הקיום ולא לשם הנאה..."

"אפשר, נסוג בעל-הבית במקצת, "שבישראל גופה אין רציחה לשם בילוי-זמן, אבל בשאר ארצות המערב יש ויש. כלום תכחיש, שבאנגליה, למשל, קיימים ארגונים מיוחדים לשם ציד? אנשים משכילים, ודווקא אצילים ורמי-מעלה, שממיהם לא רעבו וכל תאוותיהם נתקיימו בידיהם עד ששוב אינם יודעים כמה לבלות עולמם — יוצאים, מרוב שעמום ואפס מעשה, וממתינים ימים תמימים עד שעבדיהם וכלביהם מטרידים את חית-היער ממחבואיה ומביאים אותה אל טווח הרובים של אדוניהם, ואז יורים הללו מן המארב, אך ורק כדי להסתכל בפרפורי גסיסתן של החיות... ויש היורים אפילו בציפורים במעופן... ממקלט בטוח, בלא כל תועלת וצורך... אף מתגנדרים בכך. מקשטים קירותיהם בראשי האיילות שהרגו, פורשים עורות דובים שרצחו על רצפותיהם כשטיחים..."

צמרמורת עברה את המסובים. שעה ארוכה לא יכלו להוציא הגה מפיהם. כאילו נקרעו לפניהם מחשכי תופת וניטלה לשונם. פרה צנומה, שלד עצמות, התגרדה בגדר המרפסת, והם שלחו ידיהם אליה וליטפוח ברחמים.

"אם כן, הפסיק אחד לבסוף את שתיקת הדיכאון, "מה ביטחון לו לאדם בידיהם של אלה?..."

"אמנם אין, פסק בעל-הבית, "מקום שאין דרך-ארץ בפני החי, משום שאין לו, כביכול, זכות קיום משל עצמו, ולא נוצר אלא לשימוש בלבד —